

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) योग

परीक्षा : मे - २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र - ४

विषय:- योगतत्त्वज्ञान (भाग-४) (YC - 401 / YC-4011)

दिनांक : ६/०६/२०२३

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १) पातंजल योगसूत्रानुसार क्लेश किती व कोणते आहेत ? कोणतेही दोन क्लेश सविस्तर लिहा.
 - २) प्राणायामाच्या अभ्यासापूर्वी काय तयारी करावी सविस्तर लिहा.
 - ३) हठयोगातील आसन संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ४) योग दर्शनातील कर्मसंकल्पना स्पष्ट करा.
 - ५) हठप्रदीपिकेतील दहा यम लिहा.
 - ६) कर्म व पुनर्जन्म यावर चर्चा करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- १) क्लिष्ट व अक्लिष्ट वृत्तीमधील फरक सांगा.
 - २) देश, काल, संख्या यावरून प्राणायामाचे प्रकार लिहा.
 - ३) कर्माची निवड कशी कराल?
 - ४) संचित, प्रारब्ध, क्रियमाण कर्म यांचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा.
- प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- १) प्रमाण वृत्ती
 - २) हठयोगाच्या कोणत्याही दोन व्याख्या
 - ३) कुंभकाचे प्रकार
 - ४) प्राणायामाचा अर्थ

Translation in English

SUB – Yoga Philosophy (Part-4) (YC – 401/ YC-4011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

Q.1. Answer the following questions in detail (Any four) (40)

- 1) According to Patanjala Yogasutra, how many and what are the Klesha ? Write any two Klesh in detail.
- 2) Write in detail what to prepare before practicing Pranayama.
- 3) Explain the concept of Asana in Hatha Yoga.
- 4) Explain the concept of Karma in Yoga philosophy.
- 5) Write the ten yama's in Hathapradipika.
- 6) Discuss karma and Punarjanm (reincarnation).

Q.2. Answer the following questions in short (Any Two) (10)

- 1) Differentiate between Klishta and Aklishta Vrutti (attitudes).
- 2) Write the type of pranayama by Desh, Kala and Sankhya(number).
- 3) How to choose karma.
- 4) Describe Sanchita, Prarabdha, Kriyaman Karma in your own words.

Q.3. Write Short Notes (Any Two) (10)

- 1) Praman Vrutti
- 2) Any two definitions of Hatha Yoga.
- 3) Types of Kumbhaka.
- 4) Meaning of Pranayama.
